

HIND 5 SENTI

# Õpilasteleht

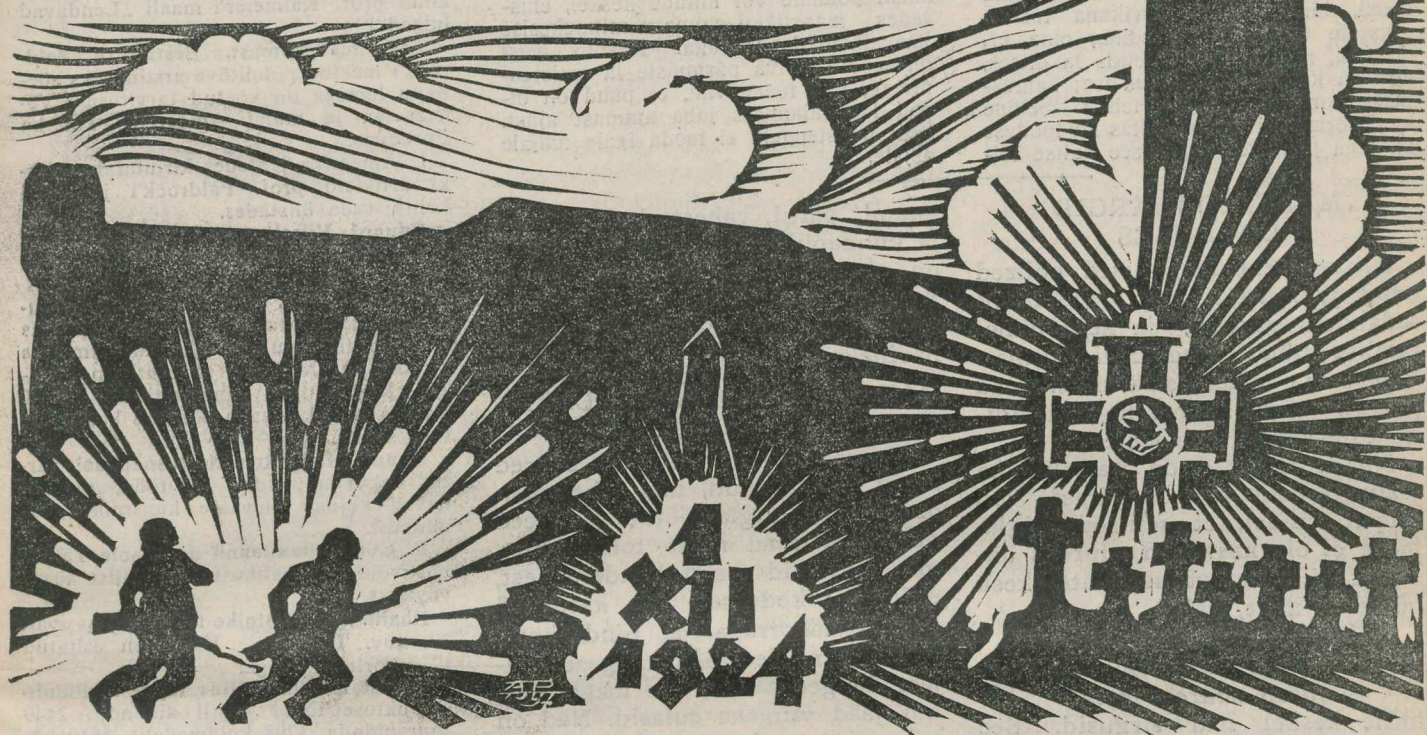


...  
No. ....

Nr. 11.

1. detsembril 1937.

VI aastakäik



## I. DETS. SANGARITE MÄLESTUS

ON PÜSINUD JUBA 13 AASTAT KUSTUMATA. NENDE, MEIE

VABADUSEKAITSJATE, VAHVA EESKUJU JA ISAMAA-ARMASTUS TIIVUSTAGU MEIDKI.

### KUI MAHARADŽAL EI OLE RAHA KAASAS

Gvaliori maharadža, põhjatu rikas india vürst, viibis Londonis, mees tüdines välisest hiilgusest ja tahtis kord liikuda Briti päälinnas ka ilma oma rohkearvulise ja toreda saatjaskonnata. Nõnda ta siis kõndis ihuüksinda ja vaatles suurlinna elu. Kui ta siis õhtu eel astus omnibusesse, et sõita koju, märkas ta kõhkudes, et tal ei olnud üldse raha kaasas. Oma rahatasku ta oli unustanud koju. Konduktor ei tahtnud „kahtlast välismaalast“ ilma piletit kaasa võtta ja tekkis väike sõnelus, mis lõppes alles siis, kui üks keskealine tööline võttis taskust raha ja ostis välismaalase jaoks pileti. Maharadža hingas kergendatult, tänas töölisi väga viisakalt ja sõnas: „Tasun teile vürstlikult selle hääte, austatud härra, sest ma olen Gvaliori maharadža.“ — „Väga ilus nali,“ vastas tööline. „Kuid teil ei ole sugugi tarvis end vaevata kõrge tasu maksmisega. Ma ei vaja seda, sest mina olen Belgia kuningas.“ Kõik omnibusess sõitjad hakkasid naerma selle lõbusa vahejuhtumi üle. Maharadža palus töölisel tema aadressi, ei lausunud aga rohkem mitte üht sõna. Järgmisel päeval ilmus tööliste juure koju rahakandja ja tõi temale 500 naela, mis oli postiga saadetud. Saatekaardile oli kirjutatud: „Oma abivalmis sõbrale kuningliku nalja eest saadab selle mälestuseks Gvaliori maharadža.“ „UE“

Edgar Leis, 13 a. L.  
Kanepi.

### LANGENUILE

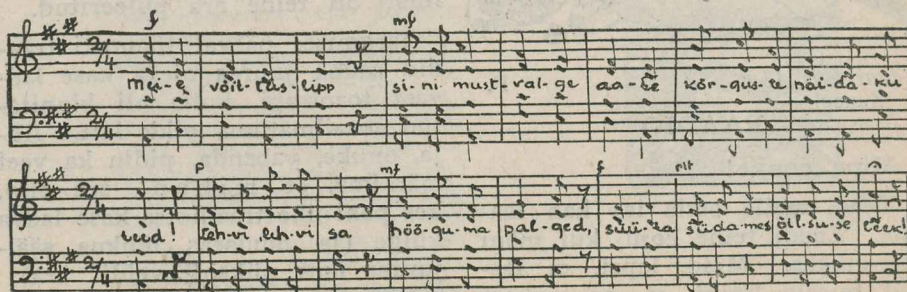
Isamaa eest võideldes  
te langesite.  
Vaenuvägesid sõideldes  
te elu andsite.  
Teid austab nüüd rahvas,  
püstitab sambaid,  
teile, kes võitluses vahvas  
seisid kui raiutud raud.

### EESTI RAUDTEEDE PIKKUS 1.446 KILOMEETRIT

Eesti raudtee üldpikkus ulatub 1.446,6 kilomeetrile (jaamade haruteed ei ole siin arvestatud). Teede üldpikkusest langeb 771,8 km kitsarööplisele raudteele. Kui arvestada ka kõiki jaamade- ja haruteid, siis on Eesti raudteeliinide üldpikkus 2.093,5 kilomeetrit, sellest on 1.218,4 km laiarööplist ja 875,1 km kitsarööplist teed. Eraisikute ja -asut. arvele langeb meie raudteede üldpikkusest 145,5 kilomeetrit.

### NOORKOTKASTE LIPULAUL

Agu, Valga  
Sõnad A. Tärno



Meie austus on kõigile neile,  
kes on suured ja eeskuju loob.

Valmisolek vaid hääle jääb  
meile ainsaks püüdluseks, virkus ja hool.

„Õpilaslehele“ kirjutanud looduskaitse inspektor dr. G. Vilbaste

# LOODUSKAITSE VAJADUSEST

Dr. O. Loo rits kinnitab ühes oma töös, et meie esivanemad on suhtunud austavalt loodusesse ning on loodust ennast kujutelnud hingestatuna; on kaldu tud inimese ja looduse elu otse sarnastama üksikavaldusiski. Nagu elab inimene, niisama elab kogu loodus. Nagu üksik puu oli omaette hingestatud olend, nii ka mets tervikuna tundus omaette elava jõu olendina, oma eri hingega, mis kasvatas, lehtis ja õitses, aga ka kolletus ja närbus ise; haigus tas, hirmutas, eksitas teisi.\* Selline looduse austamine põhjustas ka looduse alalhoiu ja kaitse, kuigi see kaitse toi-

mus vaid suuliste korralduste kohaselt, sest kirjutatud seadusi siis veel ei olnud.

See looduse austamine vanemal ajal on jätnud jälgi järgi kuni tänapäevani. Mitmel pool on veel suuri jämedaid ja vanu puid. Need esinevad enamasti põldude või niitude keskel, elustades maastikku oma mitmekesise kasvulaadi ja -kujuga. Enamik neist on seotud rahva pärimuste ja muistenditega, mis tõendavad, et puud on olnud lugupidamises juba ammust ajast. Sest muistendeid ei looda igale tühjale asjale.

## MÄLESTUSMÄRGID LOODUSES

Nii on seisnud sellised põlised puud juba kaua aega, mõnikord sadandeid aastaid, ja neid nimetatakse nüüd loodusmälestusmär kideks. Ja mälestusmärkidenad peavad jääma seisma ka edaspidi gi tulevastele põlvedele.

Nende alalhoid on tarvilik ka teaduslike huvide pärast. On täiesti kindel, et sellised hiigla puud ei ole kasvanud suureks üksikult väikesest võsust alates kesk põlde ja niite, vaid

*siin on ümberringi olnud ka teisi puid, on olnud enamasti suurem mets,*

mille keskel nad sirgusid. See mets on hävitatud ja endine metsamaa on muudetud kas põlluks või heinamaaks. Üksik puu on aga nüüd endise taimkatte tunnis taja. Lõuna-Eestis on sagedami ni üksikult kasvamas vanu põli seid mände, mis näitab, et siin on kasvanud päämiselt männipalud. Põhja-Eestis on aga sagedamini

\* O. Loo rits, Eesti rahvausundi maailmavaade. Tartu 1932, lk. 64—72.

tammi, pärni, vahest ka jalakaid ja künnapuid, mis näitavad, et siin on olnud lehtmetsad valdavamad. Kõik need üksikud puud vajavad aga nüüd kaitset, et nad nii pea ei hävineks.

## RÄNDRAHNUD — MÄLESTI- SED JÄAAJASTUST

Kaitset väärivad samuti suured kivid, rändrahnud, mis tähelepan davad oma hiiglamõõtudega. Need on tunnistajad noist toimingust, mis teostusid aastatuhandete eest, mil meie kodumaa oli kattunud paksu jääkorruga ja rändrahnud rändasid meile jääga kaugest põh jast, langedes kindlale maale siis, kui jääd viimaks sulasid. Nad on seisnud juba kaua aega omal kohal ning on olnud sagedasti meie esivanemaile austusobjektiks, kus lugupidamist äratas kas kivi suu rus või kaju. Paljud rändrahnud on olnud ohvrikivideks, mille ümber koguneti palveharduses.

Keegi Rootsi luuletaja tähendab: „Tsiivilisatsioon kohustab, inimene peab loodust kaitsma inimese vastu“.

Järgneb



Eesti väljapanekud Berliini jahinäitu sel äratasid tähelepanu. Eriti imetleti mitmete jahiloomade topiseid ja diagram me, samuti väga praktilist kullipüünist.

Eesti osakond sai auhindu: sokusarve de eest 2 esimest, 3 teist ja 3 kolman dat auhinda ning põdrasarvede eest üks 1. auhind. Eriauhinnana sai Eesti osa kond prof. Kalmeier'i maali „Lendavad loiged“.

Eesti teadusilmast. Eesti prof. Pald rock'i meetod pidalitõve arstimiseks sõe hapu lumega on võetud tarvitusele Ven ezuelas ja mujal Ameerikas kui ka Euroopas.

L.-Ameerika lehtedes kirjutatakse pik ki artikleid prof. Paldrock'i ja Eesti kohta, seda ülistades.

Eduard Viiralt sai kuldmedali Viini kunstinäitusel. Ta esines näitusel 20 tööga.

A. Mälk ja A. H. Tammsaare said au hindu. Raamatufondi juhatus otsustas anda Lagle talu põliseks kasutamiseks kirjanik A. Mälgule. Samuti on esita tud Riigihoidjale kinnitamiseks A. H. Tammsaare, kes saab põliseks kasutami seks suvila.

Hando Mugasto mälestusnäitusel Tar tus on välja pandud 200 tööd, mis annavad kujuka ülevaate kunstniku loo mingust.

P. Keres simultaanil noorsoole Tallin nas võitis võimalikust 42 partiist 40 ja viigistas kaks.

Itaalia naiskunstnike tööde näitus avati 20. nov. Tallinnas. Üldse on esitatud 12 autorit 79 tööga.

Pariisi maailmanäitus lõppes. Piduli ku aktuse lõpul jagati auhindu: 2449 suurauhinda, 3798 kuldmedalit, 3810 hõ bemedalit ja 1957 pronksmedalit.

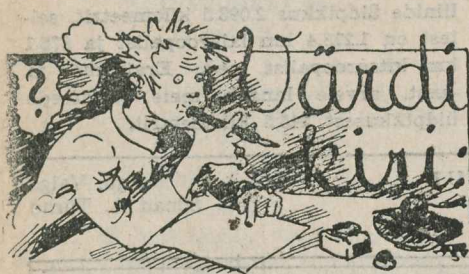
Üldse külastas maailmanäitust umbes 31 milj. inimest.

tas isa antennideks. Kogu seda toredust ei lastud aga meil katsu dagi. (Onuke, ma arvan küll miks, ütlen sulle õige tasa, nii et isa ei kuule: isa keksib oma raadioga.) Seati ka veel üht kui teist „vutervärki“ juure, aga nendest polnud mul aimugi.

Õhtul pani isa raadio üürgama ja kogu pere, muidugi Värdis ja kogu pere, hakkas kuulama. Kõige päält keegi mees karjus kolle kõ va häälega, nii et mulgi tõusid tahtmatult juuksed püsti. Siis keegi laulis nihukese peenikese häälega, ja ma sain kangesti kade daks, sest mul pole nii hääd lau luhäält. Siis luges keegi väga häälega jne.; pärast see aparaat veel luges ja laulis, jättis jumalaga ja puha, kõik nagu kord ja kohus.

Aga, armas onuke, nüüd ütle, kes on need isandad, kes sääl kas tis kõnet peavad, nalja heidavad ja laulavad. Sa oled sihukeste asjadega kursis, vahest tead nõu anda.

Tervitades ikka sinu Värdis.



Edgar Leis, 13 a.  
Kanepi.

## RAADIO

Minu onuke!

Tead, meile ostis isa kah raadio. Toodi teine koju, kui mõni ime-elukas. Meid, lapsi, ei lastud teisele ligigi, et no vahest lõhume ära. Mina, Värdis, olin muidugi kõige julgem ja ettevõt-

likum. Kui isa raadioaparaadi tagatuppa rettu viis ja ukse lukustas, ronisin mina ilma pikema jututa üle ahju teise tuppa, ja sain sääl seda raadiot katsuda. Polnudki teine mõni isevärki teab mis. Puust tehtud, ainult pagana ilusti oli teine ära puleeritud.

Järgmisel päeval tõmmati traadid sauna juures oleva kase lad vast toaotsani, kuhu oli kinnita tud maailmatuma pikk latt. Ahja, onuke, vabanda, pidin ka veel märkima, et minap' see olin, kes pani ühe traadiotsa kase ladva külge (ja muuseas lõhkus sääl juures oma püksid „veidi“ ära).

Siis seati veel ühed traadid pälekauba tuppa ja ühed traadid rip pusid loogas üle lae. Neid nime-

# MEHED PIIRIL

- VAHILAEV „KÕU“ PIIRITUSVEDAJAID JÄLGIMAS
- PILT MEIE PIIRIVALVE ELUST „SÖDURI“ JÄRELE

Oma senistest elamustest on mul meelde jäänud üks 1936. a. jaanuarikuu öö. Puruväsinult ning tormist läbipiitsutatuna pöörame ulgumerelt Aegna saare varju, et anda mõni tund puhkust meeskonnale ja puhata ka ise. Öhtupoole tuleb nagunii merel tagasi sõita. Annan käsu ankru merre laskmiseks ning võtan enesel seljast üli-riided. Kajutis on nii soe ja kodune tunne.

## KIIRE KÄSK

Olen juba kuisse asumis, kui äkki kuulen kajuti ukse koputamist. KÜsin: „Kes sääl on?“ — „Kiire raadiogramm,“ saan vastuse raadio vanem-allohviterilt, kes ulatab minule šifreeritud raadiogrammi. Seda dešifreerides loen: „Täna kell 1400 annab piirituse emalaev X piiritusepaatidele üle piiritust 10 meremiili põhjapool Malosi saart. Jälgige hoolega.“ Jaoskonnaülema allkiri.

Ankur hiivatatakse ja sõit läheb ulgumerele. Meri on kuri. Iga laine, mis üles kerkib, see ujutab laeva üle. Vahimees otsib korstna taga varju.

Ähkides ja puhkides murrab „Kõu“ enesele lainete vahel teed, tõustes laine harjale, siis uuesti vajudes lainete vahele. Umbes veerand tundi enne määratud tähtaega oleme sündmuskohal. Paneme tähele paatide musti kogusid, mis liiguvad siin-sääl lainete turjal, oodates emalaeva. Pole kahtlust, et siin midagi peab sündima.

## VÖÖRAS LAEV SILMA-PIIRIL

Ootame tunni, teise, kuid emalaevast pole jälgegi. Võtame seejärele kursi Läänemere suu poole, kust võiks ilmuda ladulaev. Liigume aeglase käiguga, tuul on peagu tagant. Laev õõtsub tugevasti. Mõödume Kerist, siis Naisaarest. Äkki vilksatab ööpimeduses ühe väiksema laeva vöörmastit tuli. Annan käsu helgheitjate kordaseadmiseks. Järgmisel silmapilgul ongi oodatud laev pimestava kiirtevihuga üle külvatud. Meie ees seisab otsitav emalaev. Asume erapooletus vees. Ladulaeva kapten, nähes, et äri on takistatud, pöörab laeva ümber ning sõidab tuldud teed tagasi. Laeva laadungiks oli 32 000 liitrit piiritust.

## JÄLITAMINE LUMETUISUS

Asusime laeva jälitama. Vahe meie vahel oli 200—300 meetrit. Tuul undas ja vilistas vantides. Metsikule merel seltsis paks ja

läbipaistmatu lumetuisk, mis kattis kogu silmapiiri. Sõit läheb aga edasi. Vahetevahel, lumetuisu vaibudes paistavad silma Porkala, Suurupi ja Pakri tuletorni tuled. Siis valitseb jälle pilkane pimedus. Laev on kogu aeg lainete mängukanniks. Laevale paiskuv vesi jäätab. Emalaev püüab meie silmist kaduda, kustutades vahetevahel oma tuled. Kuid meie püsime tal siiski kannul.

Torm üha paisub. Ilm muutub külmemaks. Laev on juba kaetud paksu jääkorraga. Lumetuisk muutub veel tihedamaks ja siis ongi emalaev kadunud. Nähtavasti kustutades oma tuled ta muutis kurssi. Otsisime teda asjata. Poole-tunnilise otsimise järele pöördu- sime tagasi O suunas. Laine on vastu. Jälle aeglane käik, sest vesi lendab kohutava jõuga üle laeva. Jääkord laeval on juba mitu tolli paks. Iim on niivõrd külmaks muutunud, et veepiisad otse õhus jäätuvad ning tuul kannab neid vastu silmi kui haavleid. Hakkab koitma hommik. Arvestuse järele pidime olema 12 meremiili N pool Osmussaare tuletorni. Laev istub raske jääkoorma tõttu õige sügavalt vees.

Äkki hüüab vahimees:

## „LAINE LÕI KESKMISSE RUUMI SISSE...“

Ja laev vajubki paremale küljele. On karta, et vesi valgub ka teistesse ruumidesse. Stoppan masi-

na. Laev ei võta enam õiget seisakut.

Keskmise ruumi meeskond jookseb tekile. Kuulen, et laine on purustanud ainult keskmise ruumi koridori akna, kust ka vesi ruumi tungis, ning selle osaliselt täitis. Laevakere oli aga terve.

Sõitsime Osmussaare taha varju. Saare taga vabastas meeskond esimese eluruumi ukse jääst, kus juba keskööst saadik jäävangis olid kokk ja komendor. Jäävangist vabanedes jutustas kokk: „Olime komendoriga kois, kui korraga kuulen, et ülal tekil on käimas kõva jutuaamine. Tundsin ka, et laev vajus küljeli ning masin jäi seisma. Komendor hüppas koist välja ning lausus, et ei tea, kas laev on uppumas, et ülal on kisa lahti. Läheb ukse juurde, et välja minna ja teada saada, mis õieti lahti on. Varsti tuleb tagasi ning sülitab ja pomiseb omaette.

Uks on jäätunud, välja ei pääse.

Ah tühja kah! Üks kõik kus upud, kas siin all või sääl üleval, ning ronis uuesti kuisse ja jäi rahulikkude unne. Olimegi senikaua kois kuni meid jäävangist vabastati.“

Vabanedes suuremast jääkoormast hakkasime ranna läheduses liikuma Paldiski poole. Sääl klo-piti jää maha ja sõideti uuesti merel. Ikka puhus vali OSO tuul. Nädala pärast kohtasime jällegi samas piirituse emalaeva ja ajasime ta Soome lahest välja.

šifreeritud — salakirjas  
dešifreeritud — „avatud“ salakiri

4

Need pole meile mitte ainult kasulikeks esemeiks, vaid rohkem huvipakkuvad on need kindlasti sportimisvahenditena.

Kuid sõidu- ja lennusport on vähestele nauditavad oma kalliduse tõttu.

Aga rõõmustaval viisil lisandub veel üks ja juba kergemini kättesaadav spordiharu — pildistamine ehk fotograafia.

Kui alles aastat kaks-kolmkümmend tagasi fotograafia oli meil imesteldav vaid üksikute kutseliste pildistajate nõiakunstina, siis käesolev aeg rakendab fotograafiat väga mitmeti.

Ei ole enam teaduseala, kus fotograafia puudus; tehnika, kunst, sõjaasjandus — kõik need rakendavad fotograafiat.

Kutselisel fotograafial kõige selle kõrval jääb vaid väike osatähtsus. Kui aga nimetada veel fotosporti harrastajate asjaarmastajate ehk amatööride suurt peret, siis kasvab see juba meistritel mitmeti üle päa.

# FOTO-SPORDI

## KÄSIRAAMAT



TOIMETANUD A. LEPIK



Seda kõike oli juba ette arvatud. Kohe oli salk Pelko-sugukonna naise roogade, võiete ja sidemetega kohal. Mehed said kanget kesvamärga, ja haavad olid silmapilk seotud. Nüüd kogunesid kõik ranna- niidule einet võtma. Kuid vanad mehed, kes ei jaksanud hundiajust osa võtta, nülgisid nüüd agarasti tapetud hunte.

Kui kehakinnitus lõppes, oli väsimus nagu ära pühitud. Naljatades mindi nüüd piki hämarduvaid metsaradu Pelkose tare poole. Ja säääl alles läks lõbu lahti. Esiti arvati mõistatusi ja suur naerukahin tõusis, kui mõni sattus Naerulasse ja veel suurem, kui ta sääält tagasi tuli ja jutustas kõiksugu hullupööraseid lugusid Naerula elust. Siis poisid asusid ühe seina äärde rivisse ja tüdrukud vastasseina äärde, ning algas uljas\*\* tants laulu saatel.

Õhtu lõpposa veedeti laulu ja kandlemänguga.

Kuid noor Osma ei võtnud rõõmupeost osa. Joutti oli saanud õlast haavata ja ta oli pandud lavitsale magama. Osma oli Joutti pärast mures ja talle meeldis üksi kõndida vaikes kuupaistes metsas. Nüüd tuli ta järve järsule kaldale ja istus kivile. Imekaunis paistis vaikne, kuust hõbetatud järv. Tarest kuuldus kandle kumedaid helisid. Osma tundis end olevat nii väikese ja väetike selle suure ja kauni kõrval.

„Milleks olen õieti sündinud siia ellu,“ õhkas ta. „Kas sangariks, Karjala kuningaks? — Sangar sureb, kuningas kooleb. Kui võiksin elada õieti oma lühikese elu, saada nii hääks, et vaimudel poleks vaja kurval meele vaadata minu tegusid, ega Karjala rahval valada pisaraid.“ — — —

Imeline, kaunis noorus! Juba tuhat aastat tagasi sa oskasid niisama hästi kui tänapäevalgi võ-

\*\* vahva, uhke.

luda inimlaste südameisse õilsamad aated, puhtaimad unelmad! — — — — —

### PÄIVÖ MAIL.

Et päivolased olid pärit kaugest põhjast, siis nad ei läinud ühes teistega hundiajule, vaid jäid edasi Osmalat ehitama, nagu mitmed teisedki. Nüüd oli Osmala valmis, ja päivolased tegid minekut. Aga siis üks Rongase sugukonna noormees viis Päivö pisut kõrvale ja ütles:

„Mis lunastushinda sa tahad oma tütre Kaunohelma eest, võtaksin ta meeleldi naiseks?“

„Et Kaunohelma on mu ainus laps, siis olen otustanud, et ta võib seni olla isakodus, kui ta ise soovib mehele minna, ja kihlad võtan ma vastu selt mehelt, kelle Kaunohelma ise välja valib,“ vastas Päivö.

Noormees heitis Päivöle küsiva, hämmastunud pilgu. Naine võib ise valida mehe, millal ta tahab! Sellist asja ei olnud veel iganes kuulnud Karjala mail!

Kuid Päivö noogutab muiates pääd ja lausub: „Katsu õnne, katsu õnne, pojake!“

Siis nad lahkusid. Noormees oli kurb ja õnetu. Kuid Päivö mõtles: „See oli juba viies, kes minult neil killapidudel tüdart küsis. Aga mina oma tüdart ei müü. Teine asi, kui noor Osma peaks kunagi soovima emandat, siis, siis — — —.“

Koju jõudes oli Päivöl palju tegemist. Nii mitu päeva oli ära olnud ja keegi polnud selle aja sees hoolitsenud esivanemate hingede eest. Ja siiski teadsid kõik, et olgugi Päivö sugu väike, pole ühelgi Karjala suguharul olnud nii suuri ja vägevaid haldjaid kui Päivöl. Oli ju ometi sugukonna tuhandeaastane esi-isa, suur Päivö, peagu enam kui haldjas.

Järgneb

Tartus 1937

„ÕPILASLEHE“ kaasanne

### SISSEJUHATUSEKS

Meie sajandi teadus ja tehnika on asetanud tänapäeva inimese hoopis paremasse tingimusesse, kui olid seda meie esivanemad arenemise ja enesearendamise seisukohalt vaadatud.

Meie kasutame iga päev väga mitmekesiste leiutiste vilja ja leiame selle olevat täiesti endastmõistetava ning loomuliku. Mineviku inimene ei osanud aga kõigest sellest unistadagi. Neile olnuks see kõik kindlasti vaid nõiakunst.

Ja nüüd — paljud neist üli-loomulikest asjust on tänapäeva inimesele muutunud naudinguid pakkuvaiks harrastusiks — spordiks.

Meenutagem siin raadiot, mitmesuguste mootorsõidukite (mootorpaadid, mootorrattad, autod, lennukid) võidutsemist meie eluavalduste silmapiiril.

## MIDA VEAME VÄLJA

### OKTOOBRIKUU VÄLISKAUBANDUS

Sissevedu tõusis 11 124 000 kr., väljavedu aga 10 927 000 kr. Seega passiivsus 197 000 kr.

#### Väljaveetavad ained ja väärtus:

1. või . . . . .	2891 tuh. kr.
2. metsamaterjal . . . . .	2410 „
3. tselluloos . . . . .	962 „
4. puuvillalõng . . . . .	464 „
5. põlevkivi . . . . .	459 „
6. kanamunad . . . . .	363 „
7. vineer . . . . .	360 „
7. puuvillane riie . . . . .	186 „
9. Ajalehe ja trükipab. . . . .	146 „
10. kartul . . . . .	128 „
11. kunstrasv . . . . .	128 „

#### Sissevedu ja väärtus.

raud, teras . . . . .	962 tuh. kr.
vill . . . . .	874 „
suhkur . . . . .	330 „

Inglismaale eksporditi 4 milj. ja imporditi 1,9 milj. senti väärtuses.

Saksamaale — eksporditi 3,9 milj. ja imporditi 2,5 milj. senti väärtuses.

„Aafrika selts“ saatis tema asemel teise mehe — Lucas'i. See kuulis, et araabia kaupmehed Tripoliitaaniast sõidavad Nigierile kaamelitel Sahara kaudu. See teekond on pikk ning raske. Rohkem

Kairo haigestus ta ja suri. Kuid Ledyard'il õnnestus pääseda ainult Kaironi Nigierile: sõida paadis Niiluse jõge mööda üles. Ledyard arvas, et Nigier voolab Niilusse. Tä-

hendab — Egiptusest oleks kõige hõlpsam jõuda abistamiseks“ ja otsustasid saata Nigierile maade- Samal õhtul asutasid töösturid ja kaupmehed seltsi „Sise-Aafrikas toimuvate teaduslike uurimiste lab Nigier.“

abl. Peame ise endile kaardi valmistama. Saada- „Üks on selge, sellest kaardist on meil vähe Siis ütles esimene kaupmehes:

vahel. Ning iga sorm joonistas Nigieri omamoodi. Kana valdesid nad nõnda, ega saanud ükstei- sest aru. Keegi ei teadnud midagi kindlat. Viis

„Ei,“ ütles viies, „Nigier ja Kongo on üks ja sisemaal asetsevasse suurde järve.“

„Ei,“ tähendas neljas, „Nigier voolab Aafrika

Mungo Park'i ja tassid ta oma kõrvekülla — oaasi. Nii sattus reisija araablase orjusse.

Araablase juures oli Mungo Park'i elu väga raske. Teda ei lastud isegi kaevu juurde, et ta ei rüvetaks vett oma „uskmatute“ huultega. Ning kui Mungo Park haigestus, ei tulnud ükski araablane haiget vaatama. Ainult mustanahalised orjad hooldasid oma seltsimehe — valge orja eest. Terveks saanud, õnnestus Mungo Park'il araablase juurest põgeneda.

Ihuüks, kompassita, relvadeta, sattus reisija läbipääsmatusse metsa. Siin oleks ta arvata- vasti peagi nälga surnud või kiskjate loomade saagiks langenud. Kuid õnneks kohtas ta metsas seitset neegrit. Nood olid samuti araablase juurest pagenud. Neegrid võtsid Mungo Park'i endaga kaasa ja viisid ta Niigerini.

Paljude vintsutuste järel saabus Mungo Park saladuslikule jõele. Hiiglasuur ning rahulik Niiger voolas läänest itta. Kuid Senegal voolab idast läände. Tähendab Niiger pole Senegal.

See oli kõik, mida Mungo Park oma reisi kes- tel suutis selgitada. Niigerit mööda edasi minna ta ei jaksanud, jõud lõppes palaviku tagajärjel. Ta pöördus Inglismaale tagasi, kuna vajas puhkust ja ravi.

Mungo Park'i asemele asus teele seitsmes mat-

rika ja suub Niilusse.“ „Ei,“ sõnas kolmas, „Senegal on omaette jõgi ja Nigier on teine. Nigier voolab itta, läbides Aaf-

„Ei tea, kes selle valmis on kritseldanud?“ pa- handas keegi kaupmehes ja lõi rusikaga kaardi pihla. „Vaadake seda Nigieri jõge siin — kuhu ta voolab, kust voolab, mitte kuidagi aru ei saa.“

„Võib-olla polegi mingit Nigierit?“ ütles teine koosolijast, võib-olla Nigier ja Senegal on üks ja

maade, vaid Aafrika kaart. See polnud aga seekord polaar- teaduslik kaart. See polnud aga seekord polaar- pölesid laual vaskjalgadel küünial ja lammas ma- kes 300 a. eest ootasid Sebastian Cabot'i. Nüüdki guse laua ümber, just nii, nagu need kaupmehed, ja töösturid. 1788. a. kogunesid nad suure ümar- Seda rünnakut alustasid Londoni kaupmehed

mistusel. et juba oli terve rünnak tema kaardi vastu etteval- maks kogu maailmas. Brion de Latour ei aimanud, rohkem oli tegija ise. Ta pidas oma kaardi parti- selle kuningale. Kuningas oli väga rahul, kuid seda Brion de Latour lõpetas oma kaardi ja estas

## KUHU VOOLAB NIGIER?

### XIX

„Aga kuhu mina ta panen?“ küsis araablane.

„Pane, kuhu tahad!“

Vahimees viis vanaeide põõsa taha ja raius ta mõõgaga surnuks. Hawkins ostis araablaselt üle saja orja, viis nad laevale ja paigutas sinna punkri.

Laeva ruum oli kitsas ning lämbe.\* Vaevu saadi hingata. Põrandal olid suured roiskvee loigud ja lagi oli nii madal, et tuli sisse astudes kummarduda. Neegrid neediti põranda külge ahelaisse. Laev oli juba „mustpuuga“ üleni laetud, kuid Hawkins ootas, kas ei õnnestu „mustpuud“ veelgi juurde osta.

Tal ei tulnudki kaua oodata. Juba teisel päeval varahommikul ilmus rannale keegi neegri kuningas suure vangikarjaga. Hawkins läks tema juurde. Kuningas vehkis kätega, näidates kord vangidele, kord enda kaelale.

„Kas tahad kaelakeid?“ küsis Hawkins ja kuhjas tema ette klaaspärle. Neegri valitseja oli väga rõõmus ja andis vastutasuks kümnekond vang. Kuid siis näitas ta enda käerandmeile.

„Sa tahad käevõrusid,“ ütles Hawkins ja sai jälle paar orja. Ent siis tõmbas ta põuest viinapudel, jõi ise lonksu ja andis kuningale rüübata.

\* Lämbe = lämmatavalt kuum.

\* Karavan = killavoor.  
\*\* Riskima = [hiiga] julge olema.  
\* Ekspeditsioon = uurimiserck.

voind ta suurt karavani palgata. Ta võttis endaga ekspeditsiooni\* korraldamiseks. Rahapuudusel ei maadeuurija, kuid Londonis anti talle vähe raha tina ja oli palju reisitud mees. Ta oli teadnud Mungo Park. Tema teenis varemalt Indias ar- Siis sõitis Niigerile kuues reisi ja — šotlane Timbo külan, kus surid palavikk. Nud Niigerit näha. Mõlemad uurijad jõudsid vaid ses ja siirdusid sissemaale. Kuid neilgi ei õnnestu sid Aafrika läänerrannikul, Rohelise Neeme lähed- Winterbottom Niigerit uurima. Nad maabu- Varsti sõitsid veel kaks reisi ja — Watt ja välja jõuda. Ent ta tapeti teekonnal. ookeani. Houghton mõistleski tema abil Niigerini me. Mitte kaugel viimasesest suubub Gambia jõgi tusse ega Tripoliitaaniasse, vaid Rohelisele Nec- (loe: houton) Niigerile. Tema ei sõitnud Egipt- Nüüd sõitis kolmas reisi ja — Houghton randit teekonnast, ta haigestus ja pöördus tagasi. vaniga Saharasse. Kuid ta ei lõpetanud isegi vee- kis\*\* siiski siitkaudu edasi minna — ja sõitis kara- legendikke ja liivaluuteid mööda. Ent Lucas ris- kui kuu aega sammub karavan\* läbi kõrve, kiviseid

\* Taluma = välja kannatama.

Nüüd näete, milleks sõitsid kaupmeeste laevad Aafrika rannikuile tol ajal, kui Brion de Latour joonistas oma kaardi. Kuid sissemaandrite tungisid reisijad vahelpääl kõige rohkem 600 km võrra edasi — ja sedagi ainult Egiptuses. Kaupmeestel pol- Aafrika ürgmetсадesse. Araablase inimestekütid töid neile orje otse rannale. Ning tol ajal oli kogu Aafrika tervenisli hiiglasuureks orjaraannikuks, lõp- mata avaraks jahiväljaks inimestekütitudle.

Nüüd näete, milleks sõitsid kaupmeeste laevad 100.000. Nüüd näete, milleks sõitsid kaupmeeste laevad Aafrika rannikuile tol ajal, kui Brion de Latour joonistas oma kaardi. Kuid sissemaandrite tungisid reisijad vahelpääl kõige rohkem 600 km võrra edasi — ja sedagi ainult Egiptuses. Kaupmeestel pol- Aafrika ürgmetсадesse. Araablase inimestekütid töid neile orje otse rannale. Ning tol ajal oli kogu Aafrika tervenisli hiiglasuureks orjaraannikuks, lõp- mata avaraks jahiväljaks inimestekütitudle.

Nüüd näete, milleks sõitsid kaupmeeste laevad 100.000. Nüüd näete, milleks sõitsid kaupmeeste laevad Aafrika rannikuile tol ajal, kui Brion de Latour joonistas oma kaardi. Kuid sissemaandrite tungisid reisijad vahelpääl kõige rohkem 600 km võrra edasi — ja sedagi ainult Egiptuses. Kaupmeestel pol- Aafrika ürgmetсадesse. Araablase inimestekütid töid neile orje otse rannale. Ning tol ajal oli kogu Aafrika tervenisli hiiglasuureks orjaraannikuks, lõp- mata avaraks jahiväljaks inimestekütitudle.

„Kas tahad seda? Iga vangi eest — pudel viina!“

Kuningas istus leopardi nahale ja hakkas ah- nelt jooma. Orjakaupmees kostitas ka ta sõjamehi. Varsti olid kõik asjad korras, orjad müüdüd, neeg- reile määratud viin kõrvitsa-anumaisse ümber vala- tud; kuid pidu kestis edasi. Helde Hawkins käs- kis veelgi pudeleid kohale toimetada ja neegreile jagada. Ta ise istus klapptoolil ja luges neid mu- heldes...

Neegrite pidutsemine lõppes sellega, et must kuningas oma sõjameestega langesid purujoobnuna maha. Hawkins seda nähes, laskis norskavad mehed kinni siduda ja toimetada nad samuti laeva.

Madruseil käskis Hawkins laeva ruumi — põ- randa ja lae vahele — kinnitada palke ja asetada neile laudu. Ühe ruumi asemel tekkis kaks. Kuid varem võisid neegrid vähemalt oma selga sirgu ajada, nüüd aga istusid nad küürus, lõuaga vastu põlvi toetudes. Kuid seevastu oli Hawkinsil laevas saja orja võrra rohkem.

„Noh, nüüd on juba aeg ankruid hiivata“ ütles ta.

Aafrikast sõitis ta Ameerikasse. Säl oli „mustpuu“ väga hinnatud kaubaks.

Eurooplased, vallutanud Ameerika, sundisid pärismaalasi, indiaanlasi, kaevandusis ja istandusis

kaasa kaks musta teenijat ja teel liitusid temaga veel kaks neegrit, kes samuti tõttasid Niigerile. See oligi kogu ekspeditsioon. Nemad sõitsid Niigerile, lähtudes Aafrika läänerrannikult.

Viis reisijat, üks valge ja 4 mustanahalist, saa- busid õnnelikult Bonda riigi rajani. Kuid säälnel valitseja ei lubanud mingil tingimusel lasta valget meest oma riiki. Hädavaevu õnnestus Mungo Park'il kuninga meelt muuta kingituste varal. Ku- ninga sõpruse võitmiseks polnud tal isegi kahju ohverdada oma sinist, säravate nõõpidega kuube. Mungo Park'i heldusel oli soovitatav mõju. Kohe, niipea kui kuningas kuue oli sikutanud enda laiale turjale ja nõõbid eest kinni pannud, pehmenes ta süda ja ta lubas Mungo Park'il edasi sõita.

Nii rändasid reisijad ühe kuninga juurest teise juurde. Mõnda võideti kummarduste ja meelitus- tega, teisi — kingitustega. Viimaks jõudis Mungo Park Sahara kõrveni ja jäi ööseks peatuma neegri külakesse, et puhata reisiväsimust.

„Veel kahe-kolme-päevane teekond — ja ma näen Niigerit,“ mõtles Mungo Park uinudes...

Öösi äratasid teda paugud. Küläs joosti, ki- sendati ja hüüti appi. Mungo Park hüppas asemelt ja jooksis onnist välja. Kuid vaevalt sammus ta üle läve, kui mingid inimesed tungisid tema kallale. Need olid orjakauplejad-araablased. Nad sidusid



O. Vallimäe, 14 a.  
Hellenurme.

### KUI JÕUDIS TALI...

Kätte jõudis talvekuu,  
lehed ajas maha puu.  
Uinus unne rahuga,  
et siis jälle ärgata,  
kui on käes ju kevade.  
Unes nägi puu siis und,  
kuidas jõudis viimne tund.  
Mehed metsa tõttasid  
puu juure ruttasid,  
saagisid, ja langes ta.  
Lumi hakkas sulama,  
rohi hakkas tärkama,  
unest üles ärkas puu  
oli väga rõõmus ju,  
et ta elus oli veel.

I. Veermäe, 15 a.  
Rakvere

### LIPU VALLUTAMINE

Vaikne teispäev, mil ei ole midagi erilist tähtsust. Kuid meil, noorkotkail, on ees suur mäng. Mängutuhinas viiakse poisid oma mängukohtadesse. Päalik jagab käsklusi. Igale poisile seotakse käele punane lint ja kui selle vastane tõmbab ära, siis oled haavatud. Uut linti sai vahekohtunikult kolm korda ja kui kolm korda oli lint jälle maha tõmmatud, siis olid mängust välja langedud. Vastasel oli käel kollane lint.

Mina sammun teise poisiga oma kohale. Kohe tulebki mäest alla vaenlase mees, meie oleme aga kohuli sarapuupõõsaste all. Siis järsku sosistab sõber: „Tormame talle kallale, tõmbame lindi maha!“ Püsti, ja tormame vaenlase poole, kuid ta paneb jooksu. Naerame. Õnnelik algus!

Järsku tuleb trobikond poisse. Me ehmume, teeme sitket ja poe-

L. me jälle sarapuu-põõsastikku. Põõsastikku tuleb veel kaks poissi, keda vaenlased taga ajanud. „Neljakesi nagu julgem,“ ütleb üks meie hulgast. Nüüd otsustame vallutada vaenlase lipu.

Vaenlast märkamata läheme ühest mäest alla, teisest üles ja igä sammuga saame ligemale vastase lipu asukohale. Vahepääl on hämardunud. Vastane on asetanud lipu kõrgema künka otsa, kus taevas tagapõhjaks. Nii paistab lipp meile üha selgemini, ja tuleb enam tahet — tuua lipp künkalt alla.

Oleme mäejalal. Nüüd tormame mäest üles. „Võtke lipp, poisid!“ karjume läbiseigi. Üks meist haarab lipu ja läheme võidukalt oma poiste keskele, kuid ajal, kui meie lippu vallutasime, oli kõlanud ka mängu lõpu vile. Meie lipp oli asetatud puu otsa, nii et keegi ei võinud seda aimatagi ja see andiski meile võimaluse võita.

Pärast saime auhinnaks kilo šokolaad-kompvekke, mis kutsus poistes esile mõtteid: „Tasub ikka võita!“

Edgar Leis, 13 a.  
Kanepi.

### SÜGISHOMMIK

Sooserv ja valgekad kased  
kattunud on uduloori,  
helendavad kuused, männid  
kõigutamas oma krooni.  
Päiksekiired, säravad, helkivad,  
paikusid taas idataevast.  
Männiladvad ikka nii kõikuvad,  
hiilgamas värvide mängust.  
Sookaski taas helkjamaks sai  
ja veepiisku pajudel,  
siis kuldsest hiilgama löi  
sel värvide mängul.

E. Viire, 11 a.

M Ä R D I D

L.

Märdisandid oleme  
kaugelt maalt me tuleme;  
sammume, tammume,  
nukralt edasi astume.  
Kõhud tühjad kõigil meil,  
lauluhääl on rõõmus teil;  
tantsime, hüppame,  
igat kunsti näitame.

Edgar Leis, 13 a.  
Kanepi.

A.

### U. KOHVER'I „PÄHKLIIL“

Uno Kohver on proosa alal tuntud „sulerüütel“, olles mitmel puhul saavutanud oma huvirohkete töödega esikohti. „Õpilastele“ IV-dal loominguvoistlusel saavutas Uno Kohver jälle esikoha tööga „Pähkliil“, saades 123 häält.

U. Kohver oma töös „Pähkliil“ valgustab tüki poisiea elu. Ta menu saladus peitub töö aine uudsuses, õnnestunud tüübes ja ladusas jutustamisviisis. Töö on Kohver'il kirjutatud elavalt, põnevalt, hoides lugejat kogu aeg pinevil ja kiskudes teda kaasa. Töös kirjeldab Kohver poiste vemp, kusjuures ta etendab ise pääosa — mina-vorm. Sündmuse käigu loomupärasus jätab lugejasse hää mulje ja on näha, et autor on oma töö hästi kirjutanud ja viimistlenud.

„Pähkliil“ oli parim töö IV-das loominguvoistluses. Ja juba luges valmis otsus: see töö võidab ja näe — võitiski. Ainult väga kahju, et U. Kohver esineb nii harva oma töödega.

Edu tublile „sulerüütlile“!

### KIRJAVASTUSEID:

E. Leis — Hommik järvel; L. Reeve — Mardipäev, Torm merel; L. Rahumaa — Sõber Mars; A. Busch — Parmud; K. Saarlo — Luuletused ja joonistus; H. Verev — Võtke liha kah, Karplaatsarus; U. Adler — Tali; R. Jürisson — Ongitsemas; A. Murumaa — Kassike ja hiireke; K. Karm — Jõulukellad; H. Joonuks — Kino-aparaat; R. Mõttus, — osa töid; E. Viire — Luuletused — JAA!

E. Leis — Mälestusi vanaemast, Kastroof; K. Saarlo — Aasta vahetusel; L. Ainsoo — Sügis, Loodus uinub, Kask; H. Verev — Eesti nurmed, Veel üks kroon, Parm ja kihulane, Golhvid ja vasong; A. Busch — Tint, Tamm, Vahetund; V. Helk — Värdi kirjad; A. Murumaa — Kahekõne; R. Ehrlich — Öhtul; Tombi Toomas — Luuletused; L. Valg — Rotid; E. Udikas — Päev koolis; J. Sibrits — Noorus, Näkineitsi; A. Västriku — Miks armastan loodust; J. Tõlgu — Vurr, Naljad, Luuletused, Joonistused; Märt Mustikas — Värdi kiri; Jaak Varesjalg — Püss; L. Reeve — Esimene lumi, Joonistus; H. Joonuks — Joonistus, Ralgulka; E. Purje — Karjateel; V. Helk — 3 pildikest — EI!

O  
M  
A  
V  
A  
H  
E  
L

KÄSIKIRJADE ASJUS: Tihti saabub jälle töid, mille välimus ei anna saatjast puhtuse ja korralikkuse mõttes kuigi hääd muljet. See teeb ka ladujale trükkikojas suurt muret ja ajakulu. Pidagem meeles: iga töö olgu kirjutatud puhtalt ja loetavalt harilikku vihikukausta suuruse paberilehe ühele küljele. Samuti on tähtis, et iga iseseisev töö oleks erilehel, mis varustatud autori õige nime, vanuse, aadressi ja tellimisnumbriga.

Edasi. Mardipäeva, 1. det. jne. kohased tööd saabuvad toimetusse ikka liiga hilja. Pidagem meeles, et töö saabumise ja ilmumise vahel lehes on pikk-pikk mitmesugune töö, seepärast: tööd, mis on mõeldud tähtpäeviks (joulud, E. V. aastapäev jne. jne.) kirjutada ja toimetusele ära saata vähemalt paar nädalat varem. Nii on näiteks praegu õige aeg saata jõulukohaseid töid.

Saatsime järjekordselt autoreile ta s u d posti kaudu välja. Mõnel kaastöölisel oli kogunud 3-kr. summad, kuna enamikul see kõigub 50—100 sendi vahel. Muide, talitus saadab välja ainult summad, mis on üle 40 sendi. Tasude väljasaatmine toimub 2 korda — eel jõule ja õppeaasta lõpul. Neile, kel on alla 40 sendi, saadame summa ulatuses neid „Õpilastele“ numbriid mälestuseks ja sõpradele jagamiseks, kus tööd ilmusid.

## FOTOKURSUS ALGAB TÄNA

KURSUS ILMUB „ÕPILASLEHES“ JA ON VÕIMALIK VÄLJA LÕIGATA JA KÕITA PISI-KÄSIRAAMATUKS

## KOOLIDE VÕISTLUS

Võitjale auhinnaks K. K/Ü. „TÖÖKOOL’ilt“

## ELEKTRIJAMAAMUDEL

Praegune seis:

1. Tallinna Linna 1. Algkool	kr. 167.40,	õpilasi 220	?
2. Tallinna Linna 8. Algkool	„ 159.00	„	?
3. Tallinna Linna 21. Algkool	„ 70.50	„	?
4. Valga Linna 3. Algkool	„ 67.40	„ 210	?
5. Kaagvere Algkool	„ 50.25	„	?
6. Võõbste Algkool	„ 49.05	„	?
7. Tartu Linna 5. Algkool	„ 46.25	„	?
8. Ulila Algkool	„ 40.50	„	?
9. Matjama Algkool	„ 36.75	„ 62	?
10. Otepää Linna Algkool	„ 36.00	„ 222	?
11. Jõhvi alevi Algkool	„ 32.25	„	?
12. Haimre Algkool	„ 30.00	„ 120	?
13. Tallinna Linna 2. Algkool	„ 30.00	„	?
14. Lepistu Algkool	„ 27.25	„	?
15. Alatskivi Algkool	„ 24.75	„	?



Saabumas on jõulud, aasta suurimad kingituste-pühad. On aeg, et iga poiss ja tüdruk mõtleks, mida teha ja kinkida vanemaile jne.

## TÖID POISTELE

Pildilkujutatud küünlajalg on tehtud puust, see võiks olla ka teise vormiga. Küünla jaoks puuritakse auk. Päält selline küünlajalg peitsitakse või värvitakse õlivärviga, võib ka katta liimiga, millele riputada tangu ja hiljem üle pronksida. Ilus vorm ja värv on pääasi, muidugi ka, et alus oleks hästi tasakaalus.

\* \* \*

Miks peab lilletoeks pandav pulk olema alati harilik näotu puupulk? Voolime pulga ilusti siledaks, ülemise otsa kaunistame treitid kuuliga või pakipulgaga, värvime kõik üle — ja ema rõõmustab kindlasti sellise väikse kingi üle, mis on oma poja näputöö.

\* \* \*

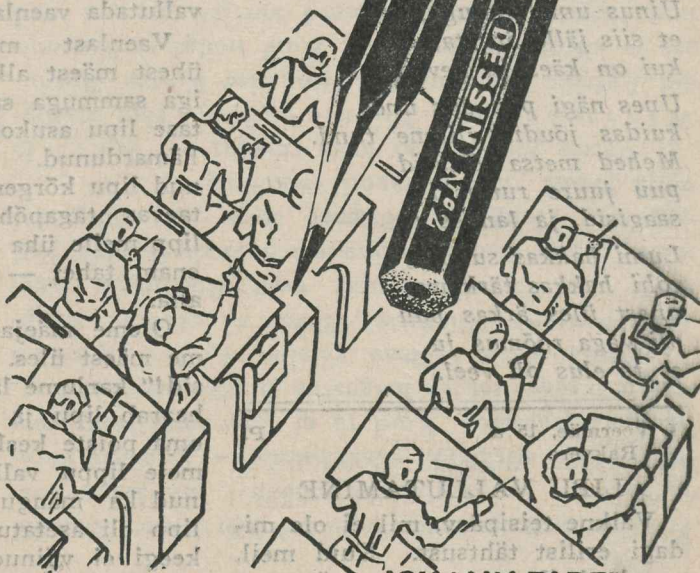
Papptööl teeme karpe — miks mitte teha karbikest emale, õele nõelte, sõrmkübara jne. hoidmiseks?

## KOOLIDELE

\*JOHANN FABER

DESSIN

Haamritemärgiga



Pliiatsivabrik A.-S. JOHANN FABER

Rahula Pärn  
Tallinn

### Salmikusse

*Kui raske on ike,  
kui koorem on ränk  
ja tee kõikjal libe  
ning mäeseljak järsk,  
siis edasi rühi,  
pea sihti sa;  
vaid laupa pühi  
ja vilista!*

### 50 MINUTIGA UUS SILD.

Sveitsi insenerid püstitasid hiljuti huvitava tehnilise rekordi. Suur sild üle Aare jõe, 100 meetrit pikk ja 240 tonni raske, ehitati valmis 50 minutiga. Raudsild oli tehases ehitatud valmis ja toodi säält kolme erilise platvormiga kohale, iga platvormi pääl kolmas osa sillast — 33 meetrit. Tugevad kraanad tõstsid need osad kõrgele ja hulk mehaanikuid asus tööle, et seada neid kohale. Et mitte takistada raudeteelikleemist, tuli see töö sooritada 50 minutiga, sest niipalju ainult oli kahe rongi vahel aega. Ja insenerid ehitasid selle ajaga tööpoolest silla valmis. Kui järgmine rong tuli, võis ta vabalt juba sõita uuest sillast üle.

„UE“





# SPORT



## JOOKSUMASIN NURMI ARVAB

- PRAEGUSEID MAAILMAREKORDE VÕIB PARANDADA
- KES ON PARIM JOOKSJA?

Eruläinud jooksjate kuningas Paavo Nurmi ei armasta palju lehemestega juttu ajada, ent hiljuti Soomet külastanud norra ajakirjanik on siiski saanud kuulda P. Nurmi arvamist praeguste jooksu-maailmarekordide kohta. Nurmi arvates on suhteliselt kõige nõrgem maailmarekord praegu 800 m jooksus, mis teatavasti on ameeriklase Hampsoni ja inglase B. Eastmani ühisel nimel tagajärjega 1.49,8. Nurmi arvamise järgi peaks võima seda maad joosta koguni 1.43 ja 1.44 vahel või koguni veel paremini. 1500 meetrit, kus maailmarekord uusmeremaalase Lovelocki nimel 3.47,8, võivat rekordid viia 3.43—3.44 peale. Samuti nõrk olevat ka 3000 m jooksu maailmarekord, mis teatavasti püstitati möödunud aastal soomlase G. Höckerti poolt Stokholmis tagajärjega 8.14,8. See rekord võivat

paraneda 8 minutile. 5000 m jooksu tippsaavutus 14.17 L. Lehtineni poolt püstitatuna olevat juba suur-saavutus ja seda võib vahest ainult mõne sekundiga parandada. Küll aga võidavat 10.000 m maailmarekordi, mis praegu veel Nurmi enese nimel, 30.06,2, viia alla 29.20 pääle.

Edasi lehemees on pärinud Nurmi arvamist,

kes on maailma praeguse aja parimaid jooksjaid.

Nurmi peab 1500 m enamvähem võrdvõimelisteks Woodersoni, San Romani ja Cunninghami, alates 3000 meetrist olevat maailma parim rootslane „Kälarne-Jonsson“, kelle jooksutaktika aga ei olevat veel päris hää. Kuid tulevaste aastate kogemused võivat siin asja palju parandada.

„Pm.“

### VEEL TEIVASHÜPPEST

Eelmises numbris oli keskustelu meie teibamehe R. Kiipsaarega, sel puhul toome siinkohal meie tänavuse hooaja kokkuvõtte teibameeste saavutuste kohta, kus paremusjärjestus on järgmine:

E. Äärma, Tartu ASK	3.95
R. Kiipsaar, Tartu ASK	3.90
K. Kask, Tartu ASK	3.80
H. Koik, Viljandi Sakala	3.70
A. Adamson, Tallinna Kalev	3.60
E. Sarapuu, Tall. Kalev	3.50
J. Erna, Tall. Kalev	3.50
M. Kaarelson, Vilj. Sakala	3.42
H. Vainet, Nõmme ÜENÜ	3.41
A. Viirmaa, Tartu ASK	3.40
A. Jürisson, Tall. ÜENÜ	3.40
A. Lamp, Tartu ASK	3.40
E. Feldt, Tall. Kalev	3.40

### KOLMIK SOOMES

Soome kergejõustiklaste üheks tugevamaks alaks on kolmikhüpe. Sel alal on Soome võitnud koguni olümpia kuldmedali Tuulose 14,50-meetrise hüppega Pariisis 1920. aastal. Sama mehe nimel on ka Soome rekord 1923. aastast tagajärjega 15,48. Vahepeal laskus selle võistlusala tase veidi

tagasi, ent tänavu oli Soomes sel alal uus tõus. Maailma tänavuses kolmikhüppajate paremustabelis on kolm esimest kohta soomlastel: Rajasaari 15,29 (ka jaapanlane Togami on sama palju hüpanud), Ilovaara 15,22 ja Luoma 15,12 meetri näol. Hiljuti aga Ilovaara Poris hüppas koguni 15,62 m, kuna üks nabi üleastumisega hüpe oli üllatuslikult 15,85 meetrit. Kahjuks üks ega teine saavutus ei tule rekordina kinnitamisele, kuna pääkohtuniku arvates puhus sel kor-

### AUS MÄNG

— Sa, Jakup, löö ikka ruskaga, aga ära viska teist kindaga!

(„Rsb“)



Jõulutulule ilmumus raamat

J. PARIJÕGI

## MEIE EKU

168 lk. Kirjastus „Kool“ Tartus. 1937. a. Hind Kr. 1.60.

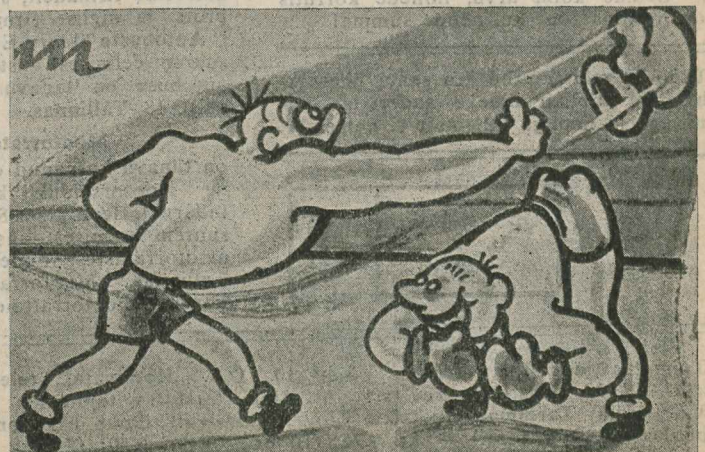
Meie tunnustatud noorsoo- ja lastekirjanik annab siin rea lõbusaid ja südamlikke lugusid noortele. Nimijutus „Meie Eku“ jutustatakse sellest, kuidas poisid saavad uue koera, kes nendele osutub targaks ning lõbusaks mänguseltsiliseks, ja päästab koguni ühe poisi elu. Teised jutud annavad lihtsaid ja südamlikke lugusid poiste kodusest elust, mängudest, askeldusist ja tööst. Neil on oma maailm, omad tungid ja soovid, mida vanemad sageli ei mõista. Kõik juhtumused on edasi antud Parijõele nii omase südamlikkuse ja soojusega või eluküllase huumoriga. See raamat on teretult nõbraks kõigile.

ral sedavõrd tugev tuul, et see aitas kaasa sellise hää tulemuse saavutamiseks. Nii jääb seegi saavutus rekordiks kinnitamata, nagu jäi seda 1928. aastal tuule soodustusel tehtud Erkki Järvineni üle 15,50 m ulatuv hüpe.

### MEIE PAREMAD

olid tänavu järgmised mehed:

A. Raska, Tartu ASK	14,33
E. Järkson, Tartu ASK	14,12
N. Kalm, Tall. Kalev	14,11
F. Tarkman, Kiviõli SK	13,65
O. Kaldre, Tall. ÜENÜ	13,38
E. Levikov, Harju maleva	13,19



## O. Kallasma

## 34. REDELMÕISTATUS

1										7
2										
3										
										8
4										
5										
6										9

(5 punkti)

Lahendada nagu ristsõnu!

Alla:

1) väepäälük aja-loost,

5) riik Euroopas,

7) mehenimi,

8) O. Lutsu teos,

9) noot.

Paremale:

2) meri Euroopas,

3) fakiiridemaad Aasias,

4) jutt,

6) riik Euroopas.

## 35. KUI PALJU LOOMI?

(3 punkti)

A. Kiho — Vastse-Kuuste.

Tagamäe talu karja suurus on 40 looma. Sigu on niisama palju kui lehmi, lambaid ja hobuseid kokku. Lambaid on poole vähem kui sigu ja niisama palju kui hobuseid ja lehmi kokku. Hobuseid üksi on aga viis korda vähem kui lambaid.

Kui palju on Tagamäe talus hobuseid, lehmi, lambaid ja sigu?

## 36. KUI VANA?

(2 punkti)

Merel sõidab suur ookeaniaurik; ütleme, et teie olete selle kapten. Laeval on 4 korstnat läbimõõduga 2,75 m, masinate võimsus 32 500 hobusejõudu, maksimaalne kiirus 45 km tunnis, meeskonnas 200 madrust ja 25 erialaohvitseri. Laev alustas sõitu Bordeaux'ist 380 reisisajaga, peatus Amsterdamis ja jõudis Tallinna 29. nov. s. a. Kui vana on praegu laevakapten?

## 37. KORRUTIS = SUMMA

(1 punkt)

Leidke kolm arvu, millede korrutis on niisama suur kui nende summa!

Tänased mõistatused ära saata ühes lahendaja täieliku nimega, aadressiga, vanusega ja kooliga hiljemalt 8. detsembr.

Õpilasteleht

kupong nr.

11

## „Õpilasteleht“ nr. 9 ilmunud mõistatuste lahendid:

## 27. „MÕISTA, MÕISTA!“

1. Roo, 2. Albu, 3. Issak, 4. Donner, 5. „Ajakaja“, 6. Rakvere, 7. usinus, 8. Kruus, 9. Ivar, 10. Rae, 11. ilus, 12. Korea, 13. Ungari, 14. Mugasto, 15. õiendus, 16. Ingvar, 17. Siiam, 18. „Aita“, 19. Son.

K. A. Hindrey teos: „Raidaru kirikumõis“.

## 28. „SEITSE KÕRVITSAT.“

Üks võimalus: aeda jäi kaks 10-kg-list kõrvitsat. Teine — aeda jäid 9- ja 11-kg-line kõrvits. On veel teisigi võimalusi.

## 29. „MIKS VALLANDATI ÖÖVAHT?“

Öövaht seletas oma unenägu, aga — ega öövaht pole palgatud magamiseks.

## TÄNASED AUHINNAD

1. F. Cooper „Maagua — äraandlik huroon“
2. Saksa muinasjutte „Heiti ja Ellik“
3. L. Reiman „Päikesekell“

## Eestis ligi 5000 autot

### Mootorsõidukite arvu pidev juurekasv

Mootorsõidukeid tuleb meil iga aasta-ga järjest enam liikvele. Autode arv ulatus andmetel 1. sept. s. a. ligi 5000 ja mootorrattaid on meil liikvel üle 2000.

Sõiduautosid oli tänava 1. sept. üldse 2697, mis on 14,3 prots. suurem eelmise aasta vastavast arvust, tänava aasta algusest peale on käiku tulnud 390 uut autot. Uued sõiduautod on pärit peamiselt saksa (32,3 prots.), ameerika (27,4 prots.) ja inglise (11,2 prots.) firmadelt. Kaks kolmandikku rutest sõiduautodest on tulnud liikvele Tallinnas ja üldse oli Tallinnas sõiduautosid 1. sept. 1274. Tartus oli sõiduautosid 1. sept. 250 (aasta varem 221). Maakondades on sõiduautode arv suurenenud 20—50 prots. Sõiduautode üldarvust langeb taksoautode arvele 23,8 protsenti.

Veoautode arv 1. sept. oli 1988, suurenemine aasta jooksul 21,3 prots. Tänavu on esmakordselt käiku tulnud 424 veoautot, neist üks kolmandik Tallinnas (Tallinnas on üldse 724 veoautot). Veoautode arv on suurenenud kõigis maakondades ja linnades. Uutest liikvelelastud veoautodest olid pooled pärit ameerika firmadelt, saksa firmadelt 13,5 prots. ja inglise firmadelt 17 prots.

Autobuste üldarv Eestis oli 1. sept. 260, suurem eelmisest aastast 10,2 prots. Uusi autobuse on tänava käiku tulnud 35, neist 13 Tallinnas.

## Mootorrattaste arv

on tänava kasvanud enam kui ükski teine mootorsõidukiliik. Mootorrattaste üldarv 1. sept. — 2081 — on 40,7 prots. suurem eelmisest aastast. Suurem osa mootorrattastest, nimelt 25,8 prots., asub Tallinnas. Mootorrattaste üldarvus on korviga mootorrattaid 12,3 protsenti.

## AITA NAERDA

Edgar Pille, 13 a.  
Vastse-Kuuste.

N.

## K O O L I S

Poiss jutustab: „Kas Romulust üldse olemas on olnud, ei ole ajaloo-uurijad veel mitte tõendada suutnud, et ta aga oma venna Reemuse ära tappis, see on kindel.“

E. Hernes, 15 a.

N.

## MIS ON ÜKS ERG?

On füüsika tund. Õpetaja kutsub Peedu vastama. Ta küsib Peedult: „Mis on üks erg?“ Peedu mõtleb-mõtleb ja vastab: „Üks ärg on teiste sõnadega üks pull.“

U. Lampu, 14 a.

N.

Petseri.

## NO ON AGA KAVAL!

Kord üks püdukaupmees ehitas maja ja asutas oma poe vasakule tiivale. Ülejäänud maja aga üüris ta välja. Paremale tiivale tuli üks üürnik, asutas toiduainete kaupluse ja pani sildi välja „Toiduainad“. Kahe kaupluse vahele asutas aga oma kaupluse üks leidlik mees ja pani sildi välja: „Sissekäik siit“.

U. Raukas, 9 a.

N.

Tartu.

## MÄDANEB LAUAKS

Ats: „Ema, kas õun, mis mädaneb mullal, muutub pärast mullaks?“

Ema: „Jah, mu poeg.“

Ats: „Tore, mul jäi ükskord õun lauale, nüüd on ta kadunud. Ma ei teadnud, kuhu ta kadus, aga nüüd tean: ta mädanes ja muutus lauaks!“

M. Tsäko, 14 a.

N.

Kiidjärve.

## „REBASE“ NÖKS

„Kuule Ats, löö mulle!“

„Miks, Lindakene?“

„Niisama, mina hakkas siis nutma ja ema annab mulle kompvekki.“

V a b a n d a m e, ruumipuudusel peab lahendajate ja auhinnasaanute nimekirja ilmuma hiljem.

## VÄARTSEEBIKS KUJUNENUD!



A. FREDERIKING-TARTU